МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

11 03 2026 м. Київ № 435

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Професійна орієнтація та кар'єрне консультування учнів на етапі завершення здобуття базової середньої освіти (8-9 класи)»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою розвитку і вдосконалення фахових компетентностей педагогічних працівників у сфері професійної орієнтації та кар'єрного консультування, що забезпечить ефективну підтримку учнів 8–9 класів у здійсненні усвідомленого вибору освітньо-професійної траєкторії після завершення базової середньої освіти,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Професійна орієнтація та кар'єрне консультування учнів на етапі завершення здобуття базової середньої освіти (8-9 класи)» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Т. в. о. Міністра **Дмитро ЗАВГОРОДНІЙ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
11 03 2026 № 435

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ УЧНІВ НА ЕТАПІ ЗАВЕРШЕННЯ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (8–9 КЛАСИ)»

Розробники – авторський колектив у складі:

Протасова Н.Г., голова ГО «ДОККУ», директор Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (далі – Проєкт DECIDE), доктор педагогічних наук, професорка;

Полторак В.В., заступник голови ГО «ДОККУ», менеджер Проєкту DECIDE;

Балабуст Н.Ю., національний експерт Проєкту DECIDE, координатор напряму з профорієнтації, доктор філософії у галузі педагогіки;

Гриньова М.В., національний експерт Проєкту DECIDE, завідувач відділу міжнародної співпраці та трансферу інновацій КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», доктор філософії у галузі освіти та педагогіки;

Борер К., доцент Цюрихського педагогічного університету (Швейцарія), доктор філософії в галузі природничих / точних наук;

Вайдінгер В., професор Цюрихського педагогічного університету (Швейцарія), доктор філософії в галузі педагогічних наук.

Рецензенти:

Молчанова Ю.О., головний експерт ГО «ДОККУ», координатор компонента 2 «Розбудова демократичних освітніх структур» Проєкту DECIDE, кандидат наук з державного управління, доцент;

Байбуза І.С., вчитель математики та інформатики, вчитель першої кваліфікаційної категорії, «Старший учитель» Опорного закладу «Решетилівський ліцей імені І.Л. Олійника Решетилівської міської ради», учасник пілотування матеріалів курсу «Професії» (JOBS) від Цюрихського педагогічного університету (м. Цюрих, Швейцарія).

Термін дії типової програми: березень 2026 – березень 2031 роки.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. У межах реалізації положень законів України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» професійна орієнтація учнів розглядається як міждисциплінарний освітній компонент, пов'язаний із розвитком соціальних і громадянських компетентностей та підготовкою учнів до усвідомленої професійної зорієнтованості. Вона охоплює формування уявлень про можливості здобуття освіти, світ професій і ринок праці, розвиток здатності до критичного

мислення та ухвалення зважених рішень щодо вибору освітньо-професійної траєкторії, а також сприяє готовності до самореалізації, відповідального ставлення до праці та активної участі в суспільному житті.

Вимоги Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 (зі змінами) (далі – Державний стандарт базової середньої освіти) в межах соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі задають чіткі орієнтири щодо розвитку самоусвідомлення, соціальної взаємодії та професійної зорієнтованості учнів як складників підготовки до свідомого вибору подальшої освітньої й професійної траєкторії. Крім цього, реалізація реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р (далі – Концепція НУШ), зокрема запровадження профільної середньої освіти, зумовлює необхідність посилення професійної орієнтації та кар'єрного консультування учнів на етапі завершення здобуття базової середньої освіти.

Саме у 8–9 класах відбувається інтенсивне осмислення учнями власних інтересів, здібностей і ціннісних орієнтацій та формується готовність до ухвалення рішень щодо подальшої освітньої й професійної траєкторії. У цей період професійна орієнтація має переважно пізнавально-рефлексивний характер і спрямована на розширення уявлень про світ професій, розвиток кар'єрної допитливості, адаптивності та відповідального ставлення до планування власного майбутнього. Такий підхід узгоджується із сучасними міжнародними рамками розвитку освіти, зокрема OECD Learning Compass 2030 (концептуальна рама Організації економічного співробітництва та розвитку «Компас навчання 2030»), які акцентують на розвитку самосвідомості, рефлексії та дослідженні можливих освітніх і кар'єрних шляхів на рівні базової середньої освіти, а також із підходами Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO) до формування життєвих навичок як складової якісної освіти.

Ця Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Професійна орієнтація та кар'єрне консультування учнів на етапі завершення здобуття базової середньої освіти (8–9 класи)» (далі – Типова програма) конкретизує зміст і організаційно-методичні засади професійної підготовки педагогічних працівників у сфері професійної орієнтації та кар'єрного консультування з урахуванням вікових і освітніх особливостей учнів на етапі завершення базової середньої освіти, зосереджуючись на педагогічних завданнях і практичних інструментах супроводу учнів 8–9 класів у процесі ухвалення рішень щодо подальшої освітньої та професійної траєкторії.

Ця Типова програма забезпечує практичну реалізацію положень Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025–2030 роки, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 24 листопада 2025 року № 1541 (далі – Концепція професійної орієнтації та кар'єрного консультування), оскільки спрямована на подолання визначених у ній викликів, зокрема фрагментарності профорієнтаційної діяльності, недостатньої координації взаємодії з роботодавцями, а також обмеженої готовності педагогічних працівників до здійснення системного супроводу учнів у період вибору профілю навчання.

Ця Типова програма ґрунтується на принципах людиноцентричності, універсальності й доступності, адаптивності, інтерактивності, практичної спрямованості та партнерства і відображає значення партнерської взаємодії закладу загальної середньої освіти, місцевої громади та роботодавців у процесі професійної орієнтації учнів та підтримки їхнього усвідомленого освітньо-професійного вибору. Її зміст спрямований на формування професійної готовності педагогів до організації інтегрованої профорієнтаційної діяльності на рівні базової середньої освіти з урахуванням вікових особливостей учнів, вимог Державного стандарту базової середньої освіти та потреб територіальних громад.

Сучасні соціально-економічні виклики в Україні, зокрема демографічні зміни, внутрішня й зовнішня мобільність населення, релокація підприємств, трансформація ринку праці та посилення ролі територіальних громад у реалізації освітньої політики на місцевому рівні, актуалізують потребу в системному підході до професійної орієнтації учнів закладів загальної середньої освіти. Такий підхід передбачає узгоджену взаємодію закладів загальної середньої освіти, органів місцевого самоврядування та роботодавців з метою формування в учнів реалістичного уявлення про професійні сфери й можливості працевлаштування відповідно до потреб сучасного ринку праці, а також забезпечення системної підтримки їхнього професійного самовизначення.

Разом із тим у процесі впровадження професійної орієнтації важливо враховувати потенційні ризики її формалізації, стереотипізації професій, можливого тиску на учня під час ухвалення освітньо-професійного вибору, а також невідповідності між очікуваннями здобувачів освіти та реальними можливостями локального ринку праці. Це актуалізує потребу використання у процесі професійної орієнтації потенціалу партнерської взаємодії в системах «педагог – учень – батьки» та «освіта – влада – роботодавці», а також успішних європейських практик профорієнтації учнівської молоді.

Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, зокрема вчителі, соціальні педагоги та практичні психологи, мають забезпечити не лише інформування учнів, а й комплексну психолого-педагогічну підтримку процесів самопізнання, рефлексії, усвідомлення власних інтересів, здібностей і цінностей, а також ухвалення виважених рішень щодо продовження навчання на рівні середньої профільної, професійної або фахової передвищої освіти. Це потребує від педагогів опанування сучасних підходів, методів і інструментів професійної орієнтації та кар'єрного консультування, що ґрунтуються на діяльнісному, компетентнісному та особистісно зорієнтованому підходах і забезпечують розвиток життєвих (ключових) компетентностей та компетентностей з управління кар'єрою як основи усвідомленого професійного самовизначення учнів.

У цьому контексті спрямована на формування у педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти, цілісного бачення професійної орієнтації як складової системної освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти на етапі завершення учнями здобуття базової середньої освіти, а також на посилення ролі педагогів у підтримці усвідомленого вибору учнями подальшої освітньо-професійної траєкторії. Водночас ця Типова програма передбачає розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, необхідних для реалізації обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти для соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, зокрема щодо розвитку особистості учня,

здатного до самоусвідомлення, гармонійної соціальної та міжособистісної взаємодії, виявлення професійної зорієнтованості та відповідального планування власного освітнього й професійного майбутнього.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 1 кредит ЄКТС (30 годин).

Особливості реалізації: Зміст цієї Типової програми підвищення кваліфікації може бути реалізовано суб'єктами підвищення кваліфікації повною мірою або частково (з можливістю змін до 30% змісту).

Форма (форми) навчання: Форму підвищення кваліфікації визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації – забезпечити розвиток та вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників щодо впровадження системної та контекстно релевантної професійної орієнтації й кар'єрного консультування учнів 8–9 класів на засадах партисипації та соціального партнерства з метою підтримки їхнього усвідомленого вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії на етапі завершення базової середньої освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

актуалізувати та поглибити обізнаність педагогічних працівників із концептуальними, нормативними й методичними засадами професійної орієнтації та кар'єрного консультування учнів на етапі завершення базової середньої освіти;

сформувати цілісне розуміння професійної орієнтації як складової системної освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти та як сфери соціального партнерства і спільної відповідальності освіти, місцевої влади та роботодавців;

розвинути практичні навички застосування коучингового підходу у кар'єрному консультуванні учнів під час формування їхньої професійної зорієнтованості та підтримки усвідомленого вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії;

сформувати здатність використовувати контекстно релевантні партисипативні інструменти професійної орієнтації для сприяння набуттю учнями особистісно значущого досвіду професійного самовизначення та розвитку життєвих (ключових) компетентностей і компетентностей з управління кар'єрою;

проаналізувати особливості та визначити можливості адаптації й інтеграції європейських практик та інструментів професійної орієнтації в освітній процес закладів загальної середньої освіти з урахуванням динаміки вітчизняного ринку праці та пріоритетних потреб економічного повоєнного відновлення України;

удосконалити навички застосування цифрових інструментів у профорієнтаційній діяльності в різних форматах організації освітнього процесу;

створити умови для професійної рефлексії та обговорення етичних засад профорієнтаційної взаємодії, зокрема поваги до гідності учня, свободи вибору, відповідальності та партнерства в системах «педагог – учень – батьки» і «освіта – влада – роботодавці»;

удосконалити фаховий інструментарій щодо проєктування, реалізації та аналізу результатів профорієнтаційної діяльності з учнями на етапі завершення базової середньої освіти з урахуванням положень Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. У процесі навчання за цією Типовою програмою пропонується поглибити та розвинути професійні компетентності, визначені професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року №1225, а саме: інформаційно-цифрова компетентність (А3.2, А3.3), психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б.1.3), компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2), організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2).

Очікувані результати підвищення кваліфікації. Після завершення навчання за цією Типовою програмою підвищення кваліфікації педагогічні працівники:

поглиблять обізнаність із концептуальними, нормативними й методичними засадами професійної орієнтації та кар'єрного консультування учнів на етапі завершення базової середньої освіти;

сформують цілісне розуміння професійної орієнтації як складової системної освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти та як сфери соціального партнерства і спільної відповідальності освіти, місцевої влади й роботодавців;

розвинуть професійну готовність до застосування коучингового підходу у кар'єрному консультуванні учнів 8–9 класів;

сформують здатність добирати та використовувати контекстно релевантні партисипативні інструменти професійної орієнтації для підтримки набуття учнями особистісно значущого досвіду професійного самовизначення та розвитку життєвих (ключових) компетентностей і компетентностей з управління кар'єрою;

опанують механізми адаптації та імплементації сучасних європейських практик та інструментів професійної орієнтації з урахуванням національного й локального контексту;

удосконалять навички застосування цифрових інструментів у профорієнтаційній діяльності в різних форматах організації освітнього процесу;

сформують ціннісні орієнтири щодо дотримання етичних засад профорієнтаційної взаємодії, зокрема поваги до гідності учня, свободи вибору, відповідальності та соціального партнерства в системах «педагог – учень – батьки» і «освіта – влада – роботодавці»;

удосконалять фаховий інструментарій щодо проєктування, реалізації та аналізу результатів профорієнтаційної діяльності відповідно до положень Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Система і критерії оцінювання результатів навчання визначається суб'єктом підвищення кваліфікації та мають базуватися на компетентнісному підході.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації. Вид документа про підвищення кваліфікації за підсумками виконання цієї Типової програми визначається суб'єктом підвищення кваліфікації.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Професійна орієнтація учнів на завершальному етапі базової середньої освіти: спільна відповідальність освіти, влади та роботодавців					
Тема 1.1. Професійна орієнтація в контексті сучасних соціально-економічних викликів та освітньої політики	1	1	1	-	3
Тема 1.2. Життєві (ключові) компетентності та компетентності з управління кар'єрою в системі навчання впродовж життя	1	1	-	-	2
Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення підлітків	1	1	1	-	3
Тема 1.4. Профорієнтаційна діяльність закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації реформи «Нова українська школа»	1	1	-	-	2
Тема 1.5. Професійна орієнтація учнів у соціально-професійному середовищі громади	1	1	1	-	3
Разом за модулем	**5**	**5**	**3**	**-**	**13**
МОДУЛЬ 2. Формування професійної зорієнтованості учнів 8-9 класів: контекстуально релевантні підходи та партисипативні інструменти					
Тема 2.1. Кар'єрне консультування у підтримці освітньо-професійного вибору учнів	1	1	-	-	2
Тема 2.2. Роль педагога як коуча у формуванні професійної зорієнтованості учнів	1	3	-	-	4
Тема 2.3. Партисипативні інструменти професійної орієнтації учнів	1	3	-	-	4
Тема 2.4. Європейські моделі профорієнтаційних курсів та їх адаптація в національному контексті	2	2	1	-	5
Разом за модулем	**5**	**9**	**1**	**-**	**15**
Підсумкові заходи	-	-	-	2	**2**
Усього	**10**	**14**	**4**	**2**	**30**

3. ЗМІСТ ЦІЄЇ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Професійна орієнтація учнів на завершальному етапі базової середньої освіти: спільна відповідальність освіти, влади та роботодавців

Тема 1.1. Професійна орієнтація в контексті сучасних соціально-економічних викликів та освітньої політики

Сучасні трансформації ринку праці в Україні та світі. Професії та навички майбутнього. Соціально-економічні чинники, що впливають на професійне самовизначення учнів. Актуалізація потреби в ранньому й усвідомленому професійному виборі. Концепція професійної орієнтації та кар'єрного консультування. Формування та реалізація політики професійної орієнтації на національному й місцевому рівнях. Роль закладу загальної середньої освіти як суб'єкта реалізації державної та локальної політики у сфері профорієнтації.

Тема 1.2. Життєві (ключові) компетентності та компетентності з управління кар'єрою в системі навчання впродовж життя

Навчання впродовж життя як методологічна основа професійної орієнтації. Аналіз ролі «твердих навичок» (hard skills) та «м'яких навичок» (soft skills) у структурі людського капіталу. Роль життєвих (ключових) компетентностей і компетентностей з управління кар'єрою у формуванні здатності учнів до планування освітньо-професійної траєкторії. Узгодженість життєвих (ключових) компетентностей та компетентностей з управління кар'єрою із Державним стандартом базової середньої освіти. Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини як ціннісна основа професійного самовизначення. Орієнтири для педагогічного спостереження та формувального оцінювання рівня сформованості компетентностей з управління кар'єрою.

Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення підлітків

Професійний цикл і його особливості в підлітковому віці. Нейропсихологічні особливості розвитку мозку підлітка та їх значення для організації профорієнтаційної діяльності. Взаємозв'язок між особистісними характеристиками, мотиваційними установками та професійними намірами. Визначення цінностей, інтересів і сильних сторін учнів. Ознаки сформованої професійної зорієнтованості на етапі завершення базової середньої освіти. Використання рефлексивних завдань і самооцінювання для підтримки усвідомленого вибору.

Тема 1.4. Профорієнтаційна діяльність закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації реформи «Нова українська школа»

Професійна орієнтація як безперервна складова освітнього процесу в умовах реалізації Концепції НУШ. Принципи профорієнтації в системі освіти. Модель системної профорієнтаційної діяльності закладу загальної середньої освіти: наскрізна інтеграція, профорієнтаційні курси, проєктна діяльність, професійні проби, волонтерство. Соціальне партнерство як інституційний механізм організації профорієнтаційної діяльності закладу загальної середньої освіти. Особливості підтримки учнів з різними освітніми потребами у професійному самовизначенні.

Тема 1.5. Професійна орієнтація учнів у соціально-професійному середовищі громади

Міжсекторальна взаємодія у формуванні політики професійної орієнтації на рівні територіальної громади. Роль органів місцевого самоврядування, роботодавців, закладів професійної та вищої освіти. Громада як простір реальних освітніх і професійних можливостей. Залучення учнів до взаємодії з професійним середовищем громади. Педагогічна рефлексія досвіду взаємодії учнів із професійним середовищем як механізм аналізу результативності профорієнтаційної діяльності.

МОДУЛЬ 2. Формування професійної зорієнтованості учнів 8-9 класів: контекстуально релевантні підходи та партисипативні інструменти

Тема 2.1. Кар'єрне консультування у підтримці освітньо-професійного вибору учнів

Місце кар'єрного консультування у професійній діяльності педагога. Розмежування інформування, супроводу та консультування. Етичні засади кар'єрного консультування. Забезпечення права дитини на участь у прийнятті рішень відповідно до міжнародних стандартів. Професійна готовність педагога до здійснення профорієнтаційної підтримки: компетентності, відповідальність, межі професійної ролі.

Тема 2.2. Роль педагога як коуча у формуванні професійної зорієнтованості учнів

Коучинговий підхід у професійній орієнтації учнів. Навички активного слухання, постановки відкритих запитань, формувального зворотного зв'язку. Фасилітація групових обговорень, робота зі стереотипами та розвиток проактивності учнів. Застосування коучингового підходу в індивідуальній та груповій роботі, навчальних ситуаціях і командних проєктах.

Тема 2.3. Партисипативні інструменти професійної орієнтації учнів

Контекстно релевантні інструменти професійної орієнтації. Сходинки участі дітей (Р. Харт) як орієнтир для визначення рівня залучення учнів. Профорієнтаційні екскурсії (реальні та віртуальні): методика планування, організації та рефлексії результатів. Портфоліо як інструмент самопізнання та планування освітньо-професійної траєкторії. Цифрові ресурси для ведення портфоліо. Використання портфоліо у формувальному оцінюванні та індивідуальних консультаціях. Забезпечення стандартів участі дітей: добровільність, інформованість, безпечність, інклюзивність, підзвітність.

Тема 2.4. Європейські моделі профорієнтаційних курсів та їх адаптація в національному контексті

Європейські практики впровадження профорієнтаційних курсів: методологічні засади, дидактичні принципи, структура, змістові модулі, очікувані результати (на прикладі профорієнтаційної програми «JOBS» (Job Orientation Training in Businesses and Schools; укр. – Професійно-орієнтаційне навчання на підприємствах та у школах) та інших курсів). Ресурси «Europass» (European Service for Managing Skills and Qualifications; укр. – Європейський сервіс для управління навичками та кваліфікаціями)

та «Euroguidance» (European Network of Resources and Career Quidance; укр. – Європейська мережа ресурсів та професійного консультування) як інструменти підтримки кар'єрного самовизначення. Особливості адаптації та інтеграції європейських моделей профорієнтаційних курсів у систему загальної середньої освіти України з урахуванням національного та локального контекстів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text.

2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text.

3. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п#Text.

4. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2024/09/Nakaz_MON_1225.pdf.

5. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsei.

6. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та Дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025–2030 роки : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 № 1163. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky.

7. Про затвердження Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025–2030 роки та Плану заходів з реалізації Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025–2030 роки : Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.11.2025 № 1541. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptsii-profesiinoi-oriientatsii-ta-kariernoho-konsultuvannia-u-systemi-osvity-ukrainy-na-2025-2030-roky-ta-planu-zakhodiv-z-realizatsii-kontseptsii-profesiinoi-oriient.

Основна література

1. Азюковський О., Павличенко А., Трегуб М., Пащенко О., Медведовська Т. Загальні питання професійної орієнтації молоді. *Grail of Science*. 2023. Т. 28. С. 348–356. URL: https://doi.org/10.36074/grail-of-science.09.06.2023.56.

2. Денисенко О., Титаренко Н., Дронь Т. Моніторингове дослідження щодо професійної орієнтації учнів у закладах загальної середньої освіти : інформ.-аналіт. матеріали. ДНУ «Ін-т освіт. аналітики», 2022. 52 с. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/proforientacziya_2022.pdf.

3. Закатнов Д. Інформатизація професійної орієнтації та консультування з професійної кар'єри учнівської молоді: вітчизняні та зарубіжні практики. *Профільна*

середня освіта: виклики і шляхи реалізації: збірник матеріалів. 2024. С. 163–168. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740089/.

4. Індекс майбутнього: професійні очікування та розвиток підлітків в Україні. *Фундація Олени Зеленської.* URL: https://zelenskafoundation.org/uk/future-index.

5. Методичні рекомендації щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюють профорієнтаційну роботу у закладах загальної середньої освіти, в тому числі з учнями з ООП / Розробник Ю. Косенчук. Київ : УІРО, 2022. 14 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/kopyya_mr_proforiyentaczijna_robota_5_5.pdf.

6. Нова українська школа : концептуальні засади реформування загальної середньої освіти. МОНУ. Київ, 2016. URL: https://www.google.com/url?q=https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%2520serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf&sa=D&source=docs&ust=1771280285589305&usg=AOvVaw04FfeGiDMIz6O9gnvUo_Vk.

7. Професійна орієнтація у Новій українській школі. 2020. 36 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepcziya-profori%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16_12_20-.pdf.

8. Теоретико-методологічні засади формування кар'єрної спрямованості в учнів закладів загальної середньої освіти в умовах Нової української школи. Монографія / З. В. Охріменко, О. Л. Морін, В. В. Сіпій, І. І. Ткачук, А. М. Шевенко; за ред. З. В. Охріменко. Івано-Франківськ: НАЇР, 2025. 108 с. URL: https://doi.org/10.32405/978-617-8768-03-4-2025-108.

9. Хоружа Л., Братко М., Гриневич Л. Інноваційні тренди у професійно-педагогічній освіті: кар'єрний радник для нової української школи. *Неперервна професійна освіта: теорія та практика* 2024. Вип. 3. С. 31–44. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50024/.

10. Rice S., Hooley T. How can and should secondary school teachers be involved in building students' career knowledge and skills? A Delphi study of the expert community. Journal of Education and Work. 2024. V. 37. P. 483–501. URL: https://doi.org/10.1080/13639080.2025.2456849.

Додаткова література

1. Алгоритми побудови соціального партнерства. Гайд. Ін-т проблем виховання НАПН України, 2020. 28 с. URL: https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Hayd_Partnerstvo.pdf.

2. Дев'ять основних вимог для ефективної та етичної участі дітей. Save the Children International. 16 с. URL: https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/Basic-Requirements-Ukrainian-Final.pdf.

3. Інструменти Europass. *Europass.* URL: https://europass.europa.eu/uk.

4. About Jobs. JOBS. URL: https://jobsproject.ro/about-jobs/.

5. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01). *European Union.* URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01).

6. European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO). *European Commission.* URL: https://esco.ec.europa.eu/en.

7. Guidance: supporting youth to manage their careers. *Cedefop*. URL: https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/guidance-supporting-youth-manage-their-careers.

8. Guidance: supporting youth to manage their careers. *Cedefop*. URL: https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/guidance-supporting-youth-manage-their-careers.

9. Hart R. Children's participation: from tokenism to citizenship. Florence : UNICEF Innocenti Research Centre, 1992. 41 p. URL: https://participationpool.eu/wp-content/uploads/2020/05/Hart-R.-1992-Children-Participation-from-Tokenism-to-Citizenship.pdf.

10. JOBS Romania – Job Orientation Training in Businesses and Schools in Romania. *Pädagogische Hochschule Zürich (PHZH)*. URL: https://phzh.ch/en/about-phzh/topics-and-activities/projects/jobs-romania/.

11. Living & Learning democracy in school and at home. *Living-Democracy.com*. URL: https://www.living-democracy.com/.

12. OECD Learning Compass 2030 : concept note / Organisation for Economic Cooperation and Development. Paris : OECD, 2019. 16 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/concept-notes/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf.

13. Skills throughout life. *UNESCO Institute for Lifelong Learning*. URL: https://www.uil.unesco.org/en/skills-throughout-life.

14. The Future of Jobs Report 2025. *World Economic Forum*. URL: https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025.

15. What you need to know on lifelong learning. *UNESCO*. URL: https://www.unesco.org/en/lifelong-learning/need-know.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти **Інна КІЛЬДЕРОВА**